

PADANGSCH

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

1861.

ZATURDAG, 23 MAART.

No. 12

Hoofd-Bureau te Padang bij R. H. van Wijk Rzn. Te Batavia bij H. M. van Dorp.

Blk wat wils.

TWEEDE JAARGANG.

God zij met ons!

Prijs per halfjaar voor PADANG	f 7.50
„ „ „ „ SUMATRA	„ 10,00
„ „ „ „ JAVA	„ 12,50
„ „ „ „ NEDERLAND	„ 15,00

De prijs der Advertentien is f1.-- voor 10 woorden.
Bij herhaling betaalt men de helft.

Behalve het Zegel voor den Lande.

Brieven franco.

Padang, 22 Maart 1861.

Van Lagoendie vernamen wij het volgende:

De Majoor van Maas van Portengen die den 1sten naar die plaats was vertrokken met de schoener *Benkoelen*, medenemende eenige soldaten, ammunitie, vivres en kledingstukken, is den 11den teruggekeerd, als zijne bevinding medebrengende, dat de benting, passer enz. te *Lagoendie* geheel verdwenen waren; de majoor vond er nog slechts een paar brandende balken. Men verhaalde hem, dat de bezetting den avond voor zijne komst met prauwen van *Goenong Sitolie* was afgehaald, dat zij een stuk geschut hadden medegenomen en, alvorens te vertrekken, de overblijfselen der redoute in brand hadden gestoken. Voorts, dat tijdens de zeebeving van den 16 febr. de bezetting, half gekleed, in de kampong *Hilibobo* was gevlugt en aldaar 2 dagen was gehuisvest en gevoed geworden; na verloop waarvan zij weer naar het fort was teruggekeerd. Ook de kruis prauw lag ... gedeeltelijk afgebroken ... op den wal en was ledig. Een vernageld stuk geschut lag onder een hoop klappertakken. ... De majoor kon wegens tegenwind *Goenong Sitolie* niet bereiken.

... Te *Singkel* steeg het water tweemaal per etmaal nog tot 0,8 El., volgens de laatste berigten.

... In den morgen van den 19 dezer, heeft de flanker C... van het 17e Batt. inf., zich door een gewerschot van het leven beroofd. Jalouzie, over eene huishoudster schijnt hier weder de oorzaak te zijn.

... In den loop dezer week is er bij den heer de W..... alhier ingebroken. De dieven hebben eene cassette ontvreemd welke des anderen daags, in de nabijheid, ledig is teruggevonden.

... Eene dergelijke misdaad is in den nacht van Zaterdag op Zondag jl. gepleegd in het kantoor van den heer B..... Gelukkig hebben de dieven niets gesnapt!

Het schijnt bij de maleische bevolking een zwak te zijn, om zich, gedurende de *poeassa* met dieverijen, inbraak enz. bezig te houden.

NIEUWS-BERIGTEN.

Batavia 7 Februarij.

Met het schip *Nieuw-Holland*, kapitein L. Tuk, zijn alhier aangekomen de Heeren H. DE BRUIJN, hoofdingenieur van den waterstaat, DIXON en STIELTJES, zooals men weet belast met een onderzoek naar de bestaande middelen van vervoer op Java, en om voorstellen intedieneu betrekkelijk

den aanleg van spoorwegen alhier. Omtrent de bij Anjer aan den grond geraakte *Twee Anthonijs* vernemen wij het volgende.

Alle Passagiers zijn hier gisteren per *Banda* behouden aangekomen. Hunne bagaasje is grootendeels gered, gelijk ook de f 200,000 gouvernements specie. Men is nog druk bezig aan de berging der lading en dacht men, als het weer goed bleef, nog veel te kunnen redden.

Van Anjer schrijft men ons, dat dd. 6 Febr. een drie koijangs prauw van Telok Betong, koers stellende naar Anjer, gevoerd door den inlandschen juragan Kassin, met 12 man van Telok Betong aan boord, op de hoogte van Anjer door een zware bui werd overvallen, met het ongelukkig gevolg, dat negen personen — door het omslaan of zinken der prauw wordt niet gemeld — hun dood in de golven vonden.

De havenmeester van Anjer, van dat ongeval verwittigd, zond onmiddelijk een prauw toop derwaarts waaraan het te danken is dat de overige personen der verongelukte prauw het leven hebben behouden.

Soerabaija 1 Februarij 1862

Heden heeft alhier de uitreiking plaats gehad der eeretekenen, waarmede eenige officieren, onderofficieren en manschappen behorende tot het garnizoen dezer vesting door den Koning zijn begiftigd, ter zake van betoonden moed, beleid en trouw bij de beide laatste Bonische expeditien.

Tot dat einde vereenigden zich des morgens ten zeven ure op de kleine passeerbaan, de 6de en 14de bataillons infanterie, de compagnie vesting-artillerie, de genie en sappeurs, de batterij veldartillerie en de compagnie kavallerie en schaarden zich in order van parade onder kommando van den majoor AMIOT.

Ten zeven ure verscheen de luitenant kolonel der artillerie BARON VAN REEDE VAN OUDTSHOORN op het terrein, vergezeld van eenen enkelen adjudant-officier, die de uittereiken eeretekenen en diploma's droeg. Andere hoofdofficieren of officieren zonder troepen werden niet bij de plegtigheid opgemerkt.

Vervolgens werden de insigne's en het diploma der Militaire Willems-orde 4de klasse uitgereikt aan den Heer Majoor J. C. TERMIJTELEN, en den Heer kapitein C. L. SCHRÖDER der infanterie; aan de Heeren kapiteins der genie J. P. ERMELING en M. S. VAN WALCHEREN; aan den heer ritmeester der kavallerie W. W. A. ROIJEN; aan den sergeant der artillerie O. DE VRIES en aan den hoornblazer der infanterie C. J. BACH; terwijl nog aan dertien Amboonesche en inlandsche onderofficieren en manschappen de bronzen medaille voor moed en trouw werd gegeven.

De Luitenant-kolonel aan wien de leiding der plegtigheid was opgedragen sprak de gedecoreerden toe, en uitte den wensch dat Hij ook eenmaal in de gelegenheid hoopte te worden gesteld om het Koninklijk eereblijk deelachtig te worden.

Nadat de gedecoreerden den riddereed hadden afgelegd en de gebruikelijke riddergroet hadden ontvangen van de op de parade aanwezige ridders, werd door de troepen gede fileerd.

Eene groote menigte toeschouwers gaf hare belangstelling in deze militaire plegtigheid te kennen.

Gedurende de maand Januarij is in de Spaarbank ingelegd . . . . . /13158,00
en terug genomen. 835.--

Het totaal der op ultimo Januarij aanwezige inlagen is . . . . . / 100750,00

— Men deelt ons mede van Bezoekie:

Bij gelegenheid van eenen op den 16den Januarij in het district Djember (Bondowosso) gewoed hebbenden storm in de dessa Rambigodam, zijn een tabaksloods den Heer B. toebehoorende, benevens vier bamboezen woningen omvergewaaid en een vijftal woningen zwaar beschadigd, zijnde door het omwaaijen van een stapel brandhout een rund verpletterd.

In de dessa's Rambiebodjie en Djoebong zijn behalve de woning van den onderpachter nog twee andere bamboe woningen omvergewaaid en eene menigte dadapboomen in verschillende koffijtuinen, waardoor de passage op den weg van de dessa Djoebong naar Tangool belemmerd is.

Ten gevolge der in de voorlaatste week in het district Wirgin aanhoudend gevallen regens, heeft in de koffijtuin Poornama nabij de dessa Petoong eene aardstorting plaats gehad, waardoor 1560 koffijboomen zijn bedorven geworden.

Uit de afdeeling Modjokerto wordt het volgende medegedeeld.

Op den 30sten Januarij II. is in de dessa Djombang district Modjokerto een huis afgebrand. De oorzaak van dien brand, aan onvoorzigtigheid eener zich in dat huis bevindende vrouw wordende toegeschreven, wordt deze zaak gereg-
telijk onderzocht.

— Op den 31 Januarij heeft in het district Modjosarie Lor eene tachtigjarige vrouw het leven verloren, door instorting van eene achter haar huis staande pendoppo.

— Van Sidho-Ardjo wordt medegedeeld dat op den 28sten Januarij II. in het district Jengolo No. 1 een driejarig knaapje zonder behoorlijk toezigt te huis achtergelaten, in eene Indigo-bak is gevallen en verdronken.

— Van Lamougen, wordt gemeld dat in het district Lengkir in den nacht van den 20sten Januarij II. een inlander onder het worstelen met dieven, die in zijne woning wilden breken zwaar is verwond geworden.

— In het zelfde district heeft op den 21sten derzelfde maand een hevigen storm gewoed, waarbij de postloods, staande nabij de dessa Pantjou is omvergewaaid en geheel onbruikbaar geworden. (Soerab. Nieuws-Bode.)

Paseroean, 13 Februarij 1861.

Op de hoogte van Ratjie Regentschap Bangil is door den Heer H. F. Bertels komende van Sourabaija uit eene zinkende praauw gered, in zijn praauw overgenomen en herwaarts overgebracht, zeven inlandsche vrouwen en een man, die voor de vischvangst naar zee waren uitgegaan.

— Wij ontleenen Mitchells Maritime Register van den 18 Dec. 1860 de volgende Scheepstijdingen:

Het Ned: schip *Christian Louis* kapitein VAN DER BRINK is op de reis van Batavia naar Amsterdam den 9den December Falmouth binnen geloopt, na gedeeltelijk de lading over boord geworpen te hebben.

Het schip had 5 voet water in en heeft zeilen en verschansing verloren... (zie scheepstijdingen uit de N. Rott. courant overgenomen.)

... De *Wilhelmina* kapitein WIJLAND op de reis van Batavia naar Dordt is den 18den October Mauritius lek binnen geloopt, na 5,000 balen koffij, 210 krandsuiker en 27 blokken tin over boord geworpen te hebben.

... Het Eng. schip *Seaforth* kapitein MARSCHALL, op reis van Liverpool naar Batavia is den 20sten Dec. jl. *Milford* lek binnen geloopt en heeft boot en verschansing verloren.

— Men schrijft ons van *Japara*:

Zekere mejufvrouw N., overland reizende van Soerabaija naar Samarang, nam te Pattie haren intrek bij den wedhono en verzocht dit inlandsch hoofd om haar aan transportmiddelen te helpen voor de doorreis naar Samarang, doch zij zeide daarvoor geen geld over te hebben.

De wedhono heeft toen om van haar verlost te zijn, een karretje ter harer dienste gehuurd en eenig geld voorgesloten, onder voorwaarde, dat zij het rijtuig slechts zou mogen gebruiken tot op de grens van Pattie en Koedoes, vanwaar de karvoerder het karretje zoude moeten terug brengen naar Pattie, terwijl mejufvrouw N., zich alsdan van ander transportmiddel zoude voorzien (*) Na eenige dagen kwam de karvoerder echter zonder het voertuig terug met de bootschap dat de njonja hem mishandeld en genoodzaakt had te voet terug te keeren, terwijl zij het karretje voor zich behield om daarmede de reis voort te zetten.

— Meer dan eene maand is thans reeds verlopen zonder dat men iets hoort van de njonja of van het karretje.— Het ziet er treurig uit, wanneer de inlandsche hoofden op dergelijke wijze worden ontmoedigd en afschrikt om hulp aan reizigers te verleen.

(*) Itoe wedono ada banjak kasian soenggoeh sama itoe Njonja.
(Noot van den Zetter.)
(Oost Post.)

NEDERLAND.

Rotterdam 7 Januarij. Ofschoon gedurende den avond van den 6e en ook des nachts eene geduchte hoeveelheid sneeuw is gevallen, bleef de vorst onverminderd met felheid heerschen. Gedurende de sneeuwbuien klon het kwik niet hooger dan tot 23° F., en zelfs midden op den dag, daalde het tot 15°. ... De sneeuw werd met sterke wind vergezeld zoo dat de communicatie, die met groote inspanning weder een weinig was hersteld, op nieuw aanmerkelijk belemmerd is.

De berigten omtrent den stand der rivieren ontvangen, zijn zeer bedroevend. De communicatie tusschen Zalt-Bommel en Brakel door het wegspoelen van 500 ellen dijk is geheel gestremd.

«Als het water niet zakt» schrijft men dan is de dijk niet te houden en dan moet de *Bommelerwaard* onderloopen. De voorzienigheid kome ons te hulp! Reeds is het noodsein op de toren aangebragt. Het is hartverscheurend te zien, hoe de menschen met hun have en goed naar de stad vlugten; het water is sedert 6 Januarij 75 duim gewassen en staat nu 4 el 98 duim.

Kuren, 6 Januarij. » Na de doorbraak te Brakel, waarbij men zegt dat 4 @ 7 huizen medegesleept en 12 menschen omgekomen zijn [schoon daaromtrent niets zekers bekend is] heeft men hier eene belangrijke daling van den waterstand waargenomen. Het is evenwel, sedert 4 uren, deze nacht, tot bijna een palm onder het hoogste standpunt wederom gerezen en is nog steeds wassende. Het ijs wordt aanhoudend sterker en zit onbewegelijk vast. Te *Dalem* is het water veel hooger en is men eenparig bezig met het kisten; men vreest zeer voor het behoud van den dijk. Daartegenover even boven *Woudrichem*, is men bezig 5000 zakken met zand gevuld, tegen en in de sluis te werpen, die als het ware staat te schudden, de dijk aldaar waarop reeds een el hoog gekist is drijft elk oogenblik te bezwijken. Overal werkt men dag en nacht door, zoodat de krachten zijn uitgeput, terwijl bij zoo buitengewone rivierstand materialen gaan ontbreken. Te *Gorichem* wast het water mede aan-

merkelijk en is men voor inundatie van den Alblasserwaard bevreest; 500 man zijn aldaar gereed om zoo noodig de overlaten door te steken. Op den steenoven ziet het er verschrikkelijk uit de huizen staan rondom in het ijs en de stroom stort zich met geweld over den dam en tusschen de huizen heen. In het algemeen neemt de nood hand over hand toe. Het is te hopen dat er redding komt. Met de Rijn nabij den Driel is het niet minder gesteld, men zegt dat het ijs zich daar bij een hoopt, ook aan de Boven-ijssels het niet minder onrustbarend alwaar het ijs bij een hoogen waterstand nog vast zit, hieruit meent men te moeten opmaken dat ook tusschen Westervoort en Zutphen eene ijsvertopping bestaat. Ook van de Maas zijn de berigten niet geruststellend, daar het ijs vast zit en de waterstand nog zeer hoog blijft.

De sneeuw heeft den Helder niet alleen van de communicatie afgesloten, maar door gemis aan gist kon er geen tarwebrood gebakken worden. Met beknelde harten ziet men in Moederland het einde dezer rampen te gemoet; moge de Voorzienigheid, het gevaar afwenden.

ITALIE.

De Marquis Pepoli, commissaris-generaal van koning Victor Emanuel in Umbrie, heeft persoonlijk bij het ministerie van Sardinië het voorstel ingediend om al de corporaties ter geestelijkheid in genoemde provincien te ontbinden en hare goederen als het domein van den staat te verklaren. Bij deze gelegenheid werd opgemerkt dat op eene bevolking van slechts 400,000 zielen, aldaar meer dan 5000 leden van verschillende orde zijn, wier gezamenlijke bezittingen een kapitaal van meer dan 200 millioenen uitmaakt. In de ministerraad heeft het voorstel geene algemeene goedkeuring verworven, daar men in zulke zaken niet met al te groote overijling moet te werk gaan, te meer daar zowel de reactionaire partij als het hof te Rome hiervan gebruik zouden maken om het volk, dat door de geestelijke indrukselen nog te verstompt is, diets te maken dat den nval der Piemonteesche troepen niets anders ten doel had, dan zich de rijkdommen der H. kerk eigen te maken. Het kabinet heeft het voorstel van den heer Pepoli evenwel aangenomen, en het onderwerpelijk besluit is reeds in Umbrie afgekondigd.

Het Officieel dagblad van Rome, keurt de handeling van het huis van Rotschild niet goed hetwelk de niet betaling van de Pauslijken schuld had afgekondigd, toen het nog niet in het bezit van al de vereischte gelden gesteld was. Het blad geeft te kennen, dat het huis had moeten beginnen te betalen met de gelden, welke voor het meerendeel waren ontvangen, daar de regering had te kennen gegeven alles te zullen betalen! Het blad voegt er bij dat de regering in haar finantieel nog niet tot het uiterste was gebracht.

CHINA.

Nadere berigten omtrent de bestorming van het zomerpaleis des keizers van China melden ons het volgende:

Uit wraak voor de behandeling welke de Fransche en Engelsche soldaten als krijgsgevangenen werd aangedaan, hebben de gealicerde troepen letterlijk niets ontzien of gespaard, de sierlijke meesterstukken welke te zwaar waren om te worden medegevoerd werden aan stukken geslagen, het kostbaarste porcelein en tafelgereedschap de keurigste kuissieraden werden als buit medegevoerd. Eene hoeveelheid van 70 @ 80,000, meest rijk geborduurde kleedingstukken, werdt als om strijd stuk gesneden, terwijl de gouden draperien, moesten dienen als touwen om de buit nede te voeren, waarmede wagens ten volle waren beladen. Nog laat in de namiddag drongen de Fransche soldaten de vertrekken op nieuw binnen, om de nog overgeblevene spiegels in stukken te slaan. Er zijn ook een aantal gouden en zilveren staven gevonden, welke, als men het niet vergeet, later onder de soldaten zullen worden verdeeld. Over het algemeen hebben de Franschen meer dan

de Engelschen zoowel bij deze als bij andere gelegenheden zich van de kostbaarste voorwerpen meester gemaakt, daar zij, door spoediger de vertrekken binnen te dringen, ook spoediger de voorwerpen van waarde als juweelen, diamanten enz. in handen kregen. Ook wordt nog een gezamenlijke buit gelijkelijk onder de Franschen en Engelschen verdeeld.

AMERICA.

Volgens de laatste berigten uit America per *Kangaroo* ontvangen, was de bezorgdheid, dat de separatistische beweging in het Zuiden een gevaarlijke crisis tengevolge zou hebben, veel verminderd, sedert het gebleken is, dat die beweging tot enkele punten beperkt blijft. De *New-York Times* geloofst zelfs niet dat aan Zuid-Carolina, waar de vijandelijke houding tegen het Noorden aanhoudt, door de grensstaten zal worden toegestaan zich van de Unie te scheiden. Reeds begint eene kontrabeweging in Maryland. Genoemd blad spreekt verder het gerucht tegen, dat onder de leden van het kabinet te Washington verschil van meening zoude bestaan ten aanzien van de tegenover het Zuiden aan te nemen houding.

In de wetgeving van Georgie zijn resolutien voorgesteld ten strekking hebbende, dat genoemde staat slechts dan in de Unie wil blijven, wanneer de wet ten gunste van voortvlugtige slaven wordt afgeschaft. Overigens wordt het besluit van Zuid-Carolina, om zich zonder voorafgaande beraadslaging met de overige Zuidelijke staten van het Noorden af te scheiden, door de Zuidelijke staten afgekeurd.

Lincoln en Hamlin, de nieuw benoemde president en vice-president der Unie, hadden den 22sten Nov. te Chicago hunne eerste bijeenkomst en hielden den volgenden dag een lever, waarop ongeveer 5000 personen verschenen.

Uit Californie meldt men, dat ook daar de heer Lincoln met eene meerderheid van 1000 tot 2000 stemmen tegen den heer Douglas was gekozen. Ongeveer 113000 personen namen aan de stemming deel.

De regering te Washington heeft krachtige maatregelen genomen om de nieuwe onlusten, welke de veiligheid van Kansas en het Zuidwesten van Missouri bedreigen, te bestrijden. De president was onderrigt, dat 300 man onder zekeren Montgomery zich vereenigd hadden, om zich tegen de autoriteiten te verzetten, het eigendom van den staat te plunderen, naar Arkansas en Texas te marcheren en de slaven aldaar te bevrijden. Daarop ontving generaal Harney bevel met de militaire magt tusschen beiden te komen. Ondertusschen hadden in de meest bedreigde gedeelten van Missouri de inwoners-zelfen maatregelen van verdediging genomen.

Gelijk bereids gemeld is, hebben de banken van Richmond New Jersey, Baltimore, Petersburg, Washington, Philadelphia en andere plaatsen hare betalingen in specie geschorst. Dit geschiedde gedeeltelijk in strijd tegen de wetten der afzonderlijke staten. Het onmiddelijk gevolg van deze schorsing en de omstandigheid, dat de banken van New-York gemeenschappelijk tot een groot bedrag diskonteerden, was echter in allen gevallen bevredigend. Het vertrouwen was bevestigd en de meeste fondsen hadden den 21sten eene rijzing ondergaan.

(J. B.)

Laatste Berigten van Sumatra.

Men schrijft ons van *Aijer-Bangias* onder dato 16 dezer:

Daar komt juist een chinees, die met een paar anderen bijna naakt in een prauwtje is aangedreven, zeggende, dat zijn vaartuig, de *Piatjabang* gevoerd door *Sie Pientjeng* [*Sie Mentjong*!] gisteren avond op de *Gossong Doen*, [ter hoogte van *Sie Kubouw*] gestrand is. De prauw heeft voor plus minus 50,000—aan waarde in.

Door onzen ijverigen Assistent Resident werden dadelijk vaartuigen uitgezonden, om zoo mogelijk de *Piatjabang* en lading te redden. Ook moeten zich nog acht menschen aan boord van dat vaartuig bevinden.

Laatste bericht van Nias.

De laatste tijding van Nias is, dat de bezetting van *Lagoendie* te *Goenony Sitolie* is aangekomen, meestendeels ziek en uitgeput. Door de overstrooiningen van den 16 Febr. zijn op de passer 32 en van de bezetting een 12tal menschen omgekomen.

ADVERTENTIEN.

Debiteuren en Crediteuren van den alhier overledene flanker *I. G. Cress* algemeen stamb. No. 22,031 worden verzocht aangifte of betalingen te doen binnen 3 maanden aan

Commissarissen

Andriesse, 1e luit. der Infanterie.

Baldinger, sergeant.

PADANG, 19 Maart 1861.

Militair Liefhebberij Tooneel.

Vijfde Voorstelling.

DINGSDAG DEN 26 MAART 1861.

Wie wiss men ons gut ist?

Posse in 1 Acte von A. von KOTZEBUE.

VOORAFGEAAN DOOR

LES ANGLAIS EN VOYAGE,

Vaudeville en 1 Acte.

EN GEVOLGD DOOR

DE TWEE VLAKKEN

OF HET

DORP IN OPSCHUDDING.

Blijspel met zang in een Bedrijf.

Het Orchest zal op de gewone wijze hezet zijn door het Muzikkorps van het 17e Batt. Inf. onder de directie van den Kapelmeester **WICHERIDES.**

PRIJZEN:

1ste Rang f 2.50. 2de Rang f 1. 3e Rang f 0.50

KINDEREN betalen op alle rangen, en MILITAIREN beneden den rang van Officier, op de 2de en 3e rang, de helft der daarvoor bepaalde prijzen.

